

ἀπὸ τοῦ ἀ π τύπων ἰδ. ΒΦάβην ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξογρ. Ἀρχ. 47 κέξ.

1) Ἀφ' οὗ χρόνου, ἀφ' ἧς ἐποχῆς, ἀφότου ἔνθ' ἄν.: Ἀπῆς ἡπῆα, δὲν ἦφνε ἀπὸ τῆ δάντα μου Σίφν. Ἀπῆς ἔβρεξε, ἐμεγάλωσαν τὰ σπαρμένα Κρήτ. Ἀπῆς ἦρθ' ὁ δεῖνα, ὅλα πάνε καλὰ αὐτόθ. Ἀπῆς ἦρτε ὁ γιός μου, δὲ ἀδ σκέβομαι Σέριφ. Ἀπῆς ἦρθες, δὲ σὲ εἶδα Νίσυρ. Ἀμπῆν ἐρρώστησα, ἐν ἦρτες ἂ μ' εὖρης Σύμ. || Φρ. Ἀφῆς ἀρχῆς (ἐξ ἀρχῆς) πολ- λαχ.) || Γνωμ.

Ἀφῆς γεράση τὸ δεδρί, ξεράδια δὲ δοῦ λείπουν Κρήτ. || Ἀσμ.

Ἀπῆς τὸν κόσμον γνῶρισα, χαρὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι Νίσυρ. 2) Ὅταν Ἀθῆν. (παλαιότ.) Κρήτ. Ρόδ. Χίος (Καρδάμ.) κ.ά.: Ἀφῆς αὐτὸς μίλησε, ἀρχίζει ὁ ἄλλος Ἀθῆν. Ἀπῆ ἐκοντοσίμωσε Ρόδ. Ἀπῆς ἀποπάλη ἢ λουτρονγιά, βγάλ- λουσι ντελάληδες καὶ φωνάζ-ζουσιν Καρδάμ. || Γνωμ. Ἀπῆς δὲν ἔχεις γέρω, δῶσ' κὶ ἀγόρασε (ὅτι οἱ γέροντες εἶναι ἀρι- στοὶ σύμβουλοι) αὐτόθ. || Ἀσμ.

Ἀναβάστα, γραῖ, τὸ γέρω | νὰ τὸν ἔχωμε τὸ θέρος κὶ ἀπῆς ἀποθερίσωμε, | θενὰ τὸνε τσουρίσωμε Κρήτ. 3) Ἀφοῦ, ἐπειδὴ ἔνθ' ἄν.: Ἀπῆς ἔν' ἔτσι, νὰ μ' ἀκούς ὅ,τι κὶ ἄ τσοῦ λέγω Καρδάμ. || Ἀσμ.

Κὶ ἀπῆς φοβᾶσαι τὸ γκρεμὸν, ἔλ' ἀφ' τὸ μονολάτιν αὐτόθ.

Ἀπῆς τὸ φῶς μου ζήτηξες, τὰ μάτια τί τὰ θέλεις; (Βύρ. 2, 697).

Πβ. *ἀφῆς-ἄν, *ἀφῆς-ποῦ, ἀφῆτι, *ἀφῆτι-μὸς, ἀφόταν, ἀφότε, ἀφότε, ἀφότεον, ἀφοῦ, ἀφῶς.

* ἀφῆς-ἄν σύνδ. ἀπῆσαν Νίσυρ.

Ἐκ τῶν συνδ. ἀφῆς καὶ ἄν.

Ἀφῆς 1, ὁ ἰδ.: Ἀσμ.

Ἐλα, χρυσό μου γιασουμί, δεῖτ' μου καμαρωμένο, κ' ἡλiewσα μέσ' 'ς τὰ ροῦχα μου, ἀπῆσαν σὲ 'λημένω.

* ἀφῆς-ποῦ σύνδ. ἀμπῆν-ποῦ Σύμ.

Ἐκ τοῦ συνδ. ἀφῆς καὶ τοῦ ἀναφορικοῦ ἐπιρρ. ποῦ.

Ἀφῆς 3, ὁ ἰδ.: Ἀμπῆν-ποῦ 'τυχες, κάτσε. || Παροιμ.

Ἀμπῆν-ποῦ βραμεν τὸν παπᾶν, ἂ θάψουμεν καὶ τοὺς ζ-ζωντανούς (ἐπὶ τοῦ ζητοῦντος νὰ πράξῃ τι ἐν οὐ δέοντι).

ἀφῆτε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀφίνω.

Ἀφειμένος: Ἐρέκα τὰ πράματα ὁπῆ σ' ἔμα ἔχον ἀφῆτὰ (εὐρήκα τὰ πράγματα ὅπως τὰ εἶχα ἀφειμένα).

ἀφῆτι σύνδ. ἀμάρτ. ἀπῆτι Κάμπ. Κρήτ. Σύρ. Τήλ. κ.ά. ἀπῆτοι Κρήτ. (Σέλιν.) ἀφῆτις Κρήτ. Κύπρ. Ρόδ. κ.ά. ἀφοῦτις Κύπρ. ἀπῆτις Κάμπ. Κάσ. Κρήτ. Κύθηρ. Μήλ. κ.ά. ἀπῆντις Χίος 'πῆτι Ρόδ. 'πῆτις Κάμπ. Κῶς Ρόδ. ἀπῆκι Κρήτ. ἀπῆκισ Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ συνδ. ἀφῆς κατὰ σύμφυρ. πρὸς τὸ ἀφότε. Ὅτι ἡ λ. μεσν. μαρτυρεῖ τὸ ἀπέτις ἐν Λυβίστρ. καὶ Ρο- δάμν. Ε 4064 (ἐκδ. J Lambert) «καὶ ἀπέτις τὸ ἐπλήρωσα τοῦ[το] τὸ καταλόγιν, | πάλι λοιπὸν ἐχέζησεν ὁ Λύβιστρος νὰ λέγῃ». Τὸ ἀπῆτις καὶ παρὰ Σαχλίχ. Γραφαὶ καὶ στίχ. 246 (ἐκδ. G Wagner σ. 72) «κὶ ἀπῆτις φά' καὶ γλύψη σε». Τὸ ἀφοῦτις κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. ἀφοῦ.

1) Ἀφότου Κρήτ. (Σέλιν.) Σύρ. κ.ά.: Ἀπῆτι μεγάλωξε (ἠνδρώθη) Σύρ. || Ἀσμ.

Ἀπῆτοι καὶ μ' ἀρνήθηκες, ὁ ὕπνος μου ἐχάθη

Σέλιν. 2) Ὅταν ἔνθ' ἄν.: Ἀπῆτις δὰ φάω, δὰ 'ρθῶ Κρήτ. Ἀπῆτις ἐσιμῶσαι κοντὰ Κάμπ. Ἀπῆτις ἐφάετε καὶ ἡπτετε καλὰ, ἐδείξατε καὶ τῇ γνώμῃ σας Κρήτ. || Φρ. Ἀπῆτις

ῶρας (ἀφ' ἧς ῶρας, ἀφοῦ, οἶον: ἀπῆτις ῶρας κ' ἐμίσεισε κττ.) αὐτόθ. || Παροιμ.

Ἀπῆτις γρὰ τὴν ἡπαθε, | ἐσφιχτομανταλώθηκε (ἐπὶ τοῦ ἀπρονοήτου συνετιζομένου μετὰ τὸ πάθημα) αὐ- τόθ. || Ἀσμ.

Ἀπῆτις μοῦ 'φες τὴ φωθιά, ἡφυνες κ' ἡφηκές με, μούτε Θεὸ φοβήθηκες μούτε λυπήθηκες με αὐτόθ.

Κὶ ἀπῆτις ἐσιμῶσαι κοντὰ 'ς τὸ μοναστήρι, τὸ μοναστήρ' ἐσείστηκε, τὸ βῆμ' ἐπῆε κ' ἦρτε Κάμπ.

Κὶ ἀπῆτι καὶ κατήβαινε τὰ τρὰ σκαλιὰ τῆς βρύσης, θωρεῖ 'ναν μαῦρον κ' ἤρκετο μ' ὄλον του τὸ φουσαῖτο ('ναν=έναν) Τήλ.

Κὶ ἀπῆντις ἐκοντέψανε 'ς τῆς Παναγιᾶς τὴν πόρτα, τ' Ἄγιο Πνεῦμα μίλησε ἀπὲ τ' ἄγια θυρίδια Χίος

Τὸν ποταμὸν εἰάηκε χωρὶς καμὸ καὶ λαύρα κὶ ἀπῆτι πέρα πέρασε κὶ ἀπῆτι πέρα διάβη, Σαρακηνὸς τοῦ 'πάντηξεν ἀμέρωτον θερίον (εἰάηκε=εἰδιάβηκε) Κάμπ.

Σύπνησε ταπεινὸ κορμὶ καὶ γνωστικὸ κεφάλι, κ' ἦρθαμε νὰ στιμάρωμε τὰ νόστιμά σου κάλλη κὶ ἀπῆκι τὰ στιμάρωμε τῶν ἀμμαθιῶν οἱ κόρες, ἐκάμαμε λογαριασμὸ κὶ ἀξίζουν πέντε χῶρες

Κρήτ. β) Μόλις Ρόδ.: Πῆτι κ' ἐνέφερά τον, ἦρτεν. 3) Ἀφοῦ, ἐπειδὴ Κρήτ. Κύπρ. Ρόδ. κ.ά.: Ἐπῆα 'ς τὸ σπῖτι δου, μ' ἀπῆτις δὲν τὸ ἡῦρα ἐκειά, ἐγιάειρα Κρήτ. Ἀφῆτις κ' εἶσαι τέθκοιος, καλὰ νὰ πάθῃς Ρόδ. Ἀφοῦτις 'ἐν μοῦ ἀ- κούει ὁ γυιός μου, εἶντα νὰ τοῦ κάμω; Κύπρ.

Πβ. ἀφῆς.

* ἀφῆτι-μὸς σύνδ. ἀπῆτι-μὸς Κρήτ. ἀπῆτιμος Κρήτ. ἀπῆτοιμος Κρήτ.

Ἐκ τῶν συνδ. ἀφῆτις καὶ μὸς, δι' ὁ ἰδ. μὸλεις.

1) Μόλις: Ἀπῆτι-μὸς τῇ τό 'пане, ἐοφάλιξε τὴν δόρτα.

2) Ὅταν: Ἀσμ.

Ἀπῆτοιμος καὶ τό 'μαθε πῶς ἤθελε νὰ γάψῃ, ἔβαλε 'ς τὸ τουφέκι δου φωθιά νὰ τὸνε κάψῃ (νὰ γάψῃ=νὰ κάμψῃ, ἦτοι ν' ἀναχωρήσῃ, ν' ἀπέλθῃ). 3) Ἀφοῦ, ἐπειδὴ: Ἐπῆα 'ς τὸ σπῖτι δου, μ' ἀπῆτιμος δὲ δὸν ἡῦρ' ἐκειά, ἐγιάειρα.

Πβ. ἀφῆς.

ἀφθονία ἢ, λόγ. κοιν. 'πτινία Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. οὐς. ἀφθονία.

Πληθὺς πολὺ, δαψίλεια, ἐπὶ πραγμάτων: Ἀφθονία νε- ροῦ - χρημάτων - ψωμοῦ κττ.

ἄφθονος ἐπίθ. λόγ. κοιν. ἄφτονος πολλαχ. ἄ- φτουνους πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄφθονος.

Πολύς, δαψιλής, ἐπὶ πραγμάτων: Ἀφθονο κρέας - νερό ψάρι - ψωμί κττ.

* -ἀφι κατάλ. -ἀθι Τσακων.

Ἀπεσπάσθη ἐκ τῶν παλαιῶν εἰς -ἀφιον ὑποκοριστι- κῶν, οἶον: ἐλάφιον, χωράφιον κττ. Πβ. H Pernot Dial. tsakon. 300.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ὑποκοριστικά, οἶον: ἐλία - ἐ- λαιάθι, τζερατία - τζερατγάθι, φτελία - φτελγάθι κττ.

ἀφιδιάζω Ἀθ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀφ', δι' ὁ ἰδ. ἀπὸ, καὶ τοῦ ἐπίθ. ἰδῆος.

Εἰς τὴν μοναχικὴν γλῶσσαν, ζῶ κατὰ μόνας, μόνος μου, ὡς μοῦ ἀρέσκει, ἰδιορρυθμῶς, οὐχὶ κοινοβιακῶς.

